

Rekordkuum suvi lõppes augustis

Ain Kallis

Kõigele vaatamata pääses tänavune suvi tervikuna Eesti kliima ajaloos soojuselt kõrgeimale astmele.

Foto: Bianca Mikovitš

“Selle suve tunnuseks jäävad ilmselt kuumapalangud, mis korduvad väikeste hingetõmbeaegadega,” ennustas juuli algul sünoptik Merike Merilain.

Ja ei osanud keegi ette näha, et need kujunevad enneolematuks kuumalaineks, mis kestis pea augusti lõpuni.

Suvised rekordid

Kolmas ametlik suvekuu polnud küll nõnda palav kui juuli, siiski andis ta oma panuse, et tänavune suvi tervikuna pääses Eesti kliima ajaloos soojuselt kõrgeimale astmele. Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudis arvutati lõikuskuu keskmiseks õhutemperatuuriks 18,3°, mis ületab pikaajalist keskmist ehk normi 2,5 kraadiga.

Palavaima paigana paistis silma Kihnu saar (19,6°), jahedam oli Pandivere kõrgustikul (Väike-Maarjas 17,5°).

Maksimaalne temperatuur mõõdeti 7. augustil Narva-Jõesuus – 35,4 kraadi. Kuu lõpupäevadel ei suutnud ilmataat rekordigraafikus püsida: õhusoojus langes isegi alla normi ja kohati esines öökülma.

August jääb paljudele meelde ka rohkete sademete poolest. Eesti keskmine vihmakogus (122 mm, 160% normist) ei ole rekordiline, küll aga tuli mitmel pool tõelist paduvihma.

Näiteks sadas Ruhnus 29. kuupäeval 90 mm, mis vastab poolteisele kuunormile, kogu augustis aga 228 mm (370% normist). Sealne lennuväli lirtsub praeguseni. Veelgi enam kasteti Võrumaad (243 mm), kuivale jäi seekord Kunda (39 mm).

Eesti kliima ajalukku läheb tänavune august veel paari tormiga, millest tugevaim oli 8. kuupäeval, kui derecho-nimeline äikesetorm laastas eriti Kirde- ja Ida-Eestit.

Kahjustuste hulk metsades on igati võrreldav sealmail 2002. aastal möllanud maruga. Väike-Maarjast üle käinud pagi-iil 36,5 meetrit sekundis viis kirikult torni, Soome lahe ääres rulliti maha laiad metsalangid.

Kui keegi tahab, võib praegust perioodi tingimisi vananaistesuveks kutsuda, sest päeval on parajalt soe ning öösel on öökülma (paaril ööl oli).

Läbi on saanud aga kolm meteoroloogilist suvekuud ning ka kliimaatiline suvi, aeg, mil keskmine ööpäeva temperatuur on püsivalt kõrgemal +13 kraadist. Too viimane aastaaeg oli tänavu isegi kahes osas. Tartumaal kestis see algul 12.–23. maini, edasi ilmad jahenesid. Päris suvi vältas aga 31. maist 27. augustini.

Kolme suvekuu keskmise õhutemperatuuri osas jättis tänavune aasta eelmised kaugele maha. Viimase poolsajandi Eesti tippnäitajad on: 2010 – 18,1°, 2002 – 17,9°, 1972 – 17,8°, 2005 – 17,4°, 1992 – 16,3°.

Polnudki kõige märjem

Tartu suve keskmisel (18,6°) pole võrdset kogu mõõteperioodi jooksul alates 1866. aastast. Ja seda kõike vaatamata sellele, et kolmest suvekuust oli juuni tegelikult jahedapoolne.

Sademetelt ei paistnud läinud suvi sedavõrd silma: viiekümne aasta pingereas jäi ta Eesti keskmise vihmakogusega 254 mm alles 14. kohale. Meenutagem, et niiskeimad suved on olnud 1998 (354 mm), 1978 (318 mm) ja 2008 (315 mm).

Kõige sajusemad kohad tänavu olid Võru 412 mm kolme kuuga (ehk 177% normist), Ruhnu 384 mm (242%), Kihnu 362 mm (232%) ning suvepealinn Pärnu 303 millimeetriga (153%).

Võrdluseks: Jõhvis sadas vaid 152 mm (68%), Kuusikul 157 mm (69%) ja Kundas 159 mm (79% normist).

Sageli paukus pikne. Augustis registreeriti äikest Väike-Maarjas 15, Võrus 14, Tartus 11 päeval, isegi Vilsandil 10 päeval.

Juuni–august põhjapoolkeral jääb eeskätt meelde suure kuumusega Venemaal ning uputusega Pakistanis, lõunapoolkeral aga tavatu jahedusega Lõuna-Ameerikas.